

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας

ΠΟΡΙΣΜΑ

(ΝΟΜΟΣ 2477/1997 “Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης” Άρθρο 4, Παράγραφος 6)

Θέμα:

Εισφορές για Οικοδομικά έργα

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Μαρία Μητροσύλη
Επιστήμονες: Κωνσταντίνα Πρεβεζάνου

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1999

---

20 Σεπτεμβρίου 1999
Αριθμ. Πρωτ.

Κύριο Ευστάθιο Οικονόμου
Γενικό Διευθυντή Ασφαλιστικών
Υπηρεσιών ΙΚΑ
Αγ. Κων/νου 8
102 41 Αθήνα

Πόρισμα έρευνας

Ιστορικό

Σας απευθύνουμε το παρόν κατόπιν 26 αναφορών που έλαβε και διερεύνησε ο Συνήγορος του Πολίτη. Σύμφωνα με τα στοιχεία των αναφορών, οι πολίτες διαμαρτύρονται για τη σύνταξη από πλευράς ΙΚΑ, πράξεων επιβολής εισφορών καθώς και των σχετικών τους προσαυξήσεων για οικοδομικές εργασίες που πραγματοποίησαν. Γι' αυτές τις εργασίες, τα υποκαταστήματα του ΙΚΑ ελέγχοντας το φάκελο κάθε οικοδομικού έργου εντός της προβλεπόμενης δεκαετούς προθεσμίας, εξέδωσαν τις σχετικές πράξεις διότι δεν θεωρήθηκε ότι υποβλήθηκαν από πλευράς των πολιτών, οι ανακεφαλαιωτικές καταστάσεις ή ικανοποιητικός αριθμός αποδείξεων που να αντικρούει τους λόγους της επιβολής των εισφορών.

Πιο συγκεκριμένα, οι πολίτες που δεν προσήλθαν να δηλώσουν την αποπεράτωση του οικοδομικού τους έργου, έτσι ώστε από πλευράς ΙΚΑ, να γίνει ο σχετικός έλεγχος καθώς και η σχετική αρχειοθέτηση της υπόθεσης,

διατήρησαν την πινακίδα τους σε εκκρεμότητα, μέχρι την ημερομηνία του τακτικού ελέγχου από τα αρμόδια όργανα του Ιδρύματός σας όπου και καταλογίστηκαν και οι σχετικές, υποχρεωτικά καταβλητέες, εισφορές.

Κρίσιμα δεδομένα – Ενέργειες του Συνηγόρου του Πολίτη

Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε προσεκτικά τα στοιχεία των αναφορών των πολιτών και απευθύνθηκε στα αντίστοιχα υποκαταστήματα του ΙΚΑ που τηρούσαν τις πινακίδες για το κάθε οικοδομικό έργο και με τη συνδρομή του αρμοδίου τμήματος της Διοίκησης του Ιδρύματός σας προέκυψε ότι η δράση των υποκαταστημάτων στηριζόταν στον έλεγχο των φακέλων οι οποίοι βρίσκονταν σε εκκρεμότητα για τις υπηρεσίες του ΙΚΑ και στην οδό που υποδείκνυαν οι νόμοι και οι σχετικές εγκύκλιοι που ρύθμιζαν το θέμα.

Έτσι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 παρ. 2 εδ. Β του ΑΝ 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 21 παρ. 6 του Ν. 1902/1990 ορίζει ότι «ίδιο σύστημα υπολογισμού των κατ' ελάχιστον υποχρεωτικά καταβλητέων εισφορών βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και καταβολής αυτών μπορεί να θεσπιστεί με κανονισμό και για την ασφάλιση των εργατών οικοδομικών ή τεχνικών εν γένει εργασιών και των υπεργολάβων». Κατ' εφαρμογή της εξουσιοδοτικής αυτής διάταξης, εκδόθηκε η Φ. 21/2930/10-11-1992 απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με την οποία αντικαταστάθηκαν τα άρθρα 38, 39 και 40 του Κανονισμού Ασφάλισης του ΙΚΑ (ΑΥΕ 55575/18-11-1965, ΦΕΚ Β 816) και αναμορφώθηκε το μέχρι τότε ισχύον σύστημα καθορισμού των καταβλητέων στο ΙΚΑ εισφορών, για την ασφάλιση των οικοδόμων και τεχνιτών που απασχολούνται στις οριζόμενες από το άρθρο 35 παρ. 1 εδ. Α του ίδιου Κανονισμού, εργασίες.

Ειδικώς, για τα ιδιωτικά οικοδομικά έργα (για τα οποία μέχρι τότε ίσχυε το σύστημα υπολογισμού των εισφορών με βάση την εργατική δαπάνη που

αντιστοιχούσε στον προϋπολογισμό του έργου), στο άρθρο 38 παρ. 1 ορίσθηκε ότι οι καταβλητέες σύμφωνα με το νόμο εισφορές, για ιδιωτικά οικοδομικά έργα που εκτελούνται είτε, μετά από άδεια που εκδίδεται από το πολεοδομικό γραφείο ή από άλλη δημόσια αρχή είτε, κατά παράβαση των διατάξεων που διέπουν την έκδοση οικοδομικών αδειών είτε, με αναλυτικό προϋπολογισμό, υπολογίζονται στην εργατική δαπάνη που αντιστοιχεί στον κατ' ελάχιστον υποχρεωτικά απαιτούμενο αριθμό ημερών εργασίας των απασχολούμενων στις εργασίες εν γένει πάσης φύσεως, πλην των κατονομαζόμενων στα επόμενα εδάφια, με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 40 του Κανονισμού αυτού.

Ο κατ' ελάχιστον απαιτούμενος αριθμός ημερομισθίων ορίζεται ανάλογα με την κατηγορία που ανήκει το έργο με συντελεστές που προβλέπονται από τους πίνακες 1, 2, και 3. Οι πίνακες 1 και 2 που (περιλαμβάνουν δέκα κατηγορίες κτιρίων – κατοικίες, γραφεία, τουριστικά κτίρια κ.λπ. – ανάλογα με τη χρήση και τον τρόπο κατασκευής) εφαρμόζονται στις συνήθεις περιπτώσεις έργων, στα οποία δεν υπάρχει αναλυτικός προϋπολογισμός των εκτελούμενων εργασιών, ο δε πίνακας 3 εφαρμόζεται σε έργα εκτελούμενα με αναλυτικό προϋπολογισμό (επισκευές, αναδιαρρυθμίσεις κ.λπ). Ειδικότερα, στον πίνακα 1 περιλαμβάνονται οι συντελεστές υπολογισμού των κατ' ελάχιστον υποχρεωτικά απαιτούμενων ημερών εργασίας, σε ενδιάμεσες φάσεις και στο σύνολο για επιφάνειες χώρων βασικής χρήσης (οικοδομικός σκελετός, τοιχοποιίες, επιχρίσματα, δάπεδα, χρωματισμοί, αποπεράτωση κτιρίου και περιβάλλοντος χώρου) και στον πίνακα 2 περιλαμβάνονται οι συντελεστές αναγωγής επιφανειών ειδικών χώρων (πυλωτής, υπογείων, στεγασμένων χώρων στάθμευσης, ημιυπαίθριων χώρων και ακάλυπτων) σε χώρους βασικής χρήσης. Ακολούθως, στο άρθρο 39 παρ. 1 ορίσθηκε ότι προκειμένου για τις οικοδομικές καθώς και τις τεχνικές εργασίες που αναφέρονται στο άρθρο 35 παρ. 1 εδ. α του Κανονισμού, ο κύριος του έργου, στην πρώτη περίπτωση και ο εργολάβος, στη δεύτερη περίπτωση, υποχρεούνται να προκαταβάλουν, πριν από την έναρξη των εργασιών, ποσό εισφορών που αναλογεί στη

δαπάνη του 5% των, κατά το προηγούμενο άρθρο, καθοριζόμενων ημερών εργασίας. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να είναι μικρότερο του ΤΗ της 22^{ης} ασφαλιστικής κλάσης, όπως ισχύει κάθε φορά, του υπολοίπου εξοφλουμένου τμηματικά σε δόσεις. Τέλος, στο άρθρο 40 του παραπάνω Κανονισμού ορίζεται ότι σε περίπτωση που συνεπεία μεταβολής του αρχικού σχεδίου ή από τον έλεγχο των κατά το άρθρο 43 καταστάσεων, των κατά την παρ. 8^α του άρθρου 26 του ΑΝ 1846/1951 δηλώσεων απασχόλησης ή από τα στοιχεία του έργου που δεν λήφθηκαν υπόψη στις περιπτώσεις της παρ. 4 του άρθρου 38, προκύψει ότι το σύνολο της εργασίας που παρασχέθηκε υπερβαίνει το κατά το άρθρο 38 ποσοστό, με βάση το οποίο υπολογίσθηκαν οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές, ο κύριος του έργου ή ο εργολάβος, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 39, υποχρεούται να καταβάλει στο σύνολο την επιπλέον διαφορά ασφαλιστικών εισφορών που προέκυψε εντός 30 ημερών από τη γνωστοποίηση σ' αυτόν από την αρμόδια υπηρεσία του Ιδρύματος της σχετικής οφειλής του. Εάν, αντίστροφα, το κατά το άρθρο 38 υπολογιζόμενο ποσό ασφαλιστικών εισφορών υπερβαίνει τις πράγματι οφειλόμενες εισφορές, συνεπεία μεταβολής του αρχικού σχεδίου ή διακοπής ή αναστολής των εργασιών οι τυχόν επιπλέον καταβληθείσες εισφορές επιστρέφονται άτοκα, ως αχρεωστήτως καταβληθείσες. Επίσης, επιστρέφονται οι επιπλέον καταβληθείσες εισφορές, εάν πράγματι οι οφειλόμενες υπολείπονται από τις υπολογιζόμενες κατά τα ανωτέρω, συνεπεία αποδεδειγμένης, προσωπικής απασχόλησης στο έργο του κυρίου αυτού και των πρώτου βαθμού συγγενών του, εφόσον είναι κατ' επάγγελμα ή κατά περίπτωση οικοδόμοι. Για τη μείωση του ποσού των εισφορών στις προαναφερόμενες περιπτώσεις απαιτείται η προσωπική απασχόληση του κυρίου του έργου και των πρώτου βαθμού συγγενών του η οποία γνωστοποιείται στην υπηρεσία του Ιδρύματος, πριν την έναρξη της απασχόλησης. Δεν λαμβάνεται υπόψη κάθε εκ των υστέρων γνωστοποίηση προσωπικής απασχόλησης στην υπηρεσία του Ιδρύματος (παρ. 2). Οι διατάξεις της παραπάνω τροποποιητικής των άρθρων 38, 39 και 40 του Κανονισμού Ασφάλισης του ΙΚΑ απόφασης εφαρμόζονται για εργασίες που θα εκτελεστούν μετά την 1/1/1993, καθώς και για εργασίες που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι την 31/12/1992 και δεν έχουν βεβαιωθεί οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές (παρ. 4).

Επίσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 2556/1997 οι κάθε είδους χρηματικές απαιτήσεις του ΙΚΑ που προέρχονται από εισφορές, αναλογούντα οίκοθεν πρόσθετα τέλη, προσαυξήσεις κ.λπ. καθώς και των οργανισμών, ταμείων και λογαριασμών των οποίων οι εισφορές συνεισπράττονται από το ΙΚΑ, παραγράφονται μετά από δεκαετία.

Διαπιστώσεις - Προτάσεις

Μετά την ανάλυση των παραπάνω δεδομένων, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επικεντρώσει δύο κυρίως παρατηρήσεις που αποτελούν και τον ουσιαστικό προβληματισμό μας στο ζήτημα της αντιμετώπισης των οικοδομικών εργασιών :

✓ Ο κατ' ελάχιστο απαιτούμενος αριθμός ημερομισθίων

Ως προς αυτό το θέμα, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει να παρατηρήσει ότι ο προσδιορισμός των κατ' ελάχιστα απαιτούμενων ημερομισθίων για την πραγματοποίηση της κάθε φάσης των οικοδομικών εργασιών απεικονίζει το ελάχιστο όριο ημερομισθίων που απαιτείται για την ολοκλήρωση της κάθε μιας φάσης του κάθε οικοδομικού έργου.

Ωστόσο, από τη μελέτη των αναφορών προκύπτει υπέρβαση αυτού του οριζόμενου ως κατ' ελάχιστο ημερομισθίων, σε ποσοστό που μερικές φορές υπερβαίνει το 100%. Πιο συγκεκριμένα, ο Συνήγορος του Πολίτη παρατήρησε ότι είναι συνηθισμένο το φαινόμενο να μην τηρείται σχεδόν σε καμιά περίπτωση ο κατ' ελάχιστα οριζόμενος αριθμός ημερομισθίων αλλά, συνήθως να μεγεθύνεται χωρίς όμως να υπάρχει και ένα ανώτατο όριο. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και στην περίπτωση που υπάρξουν καταγγελίες εργαζομένων στο οικοδομικό έργο με αποτέλεσμα, η οικοδομική εργασία να υπερβαίνει κατά πολύ, το αρχικά προβλεπόμενο ελάχιστο όριο.

Για το θέμα αυτό ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνεται στην υπηρεσία σας με την πεποίθηση ότι θα εξετάσετε τη δυνατότητα νεώτερων ρυθμίσεων, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός που επισημαίνουμε και να θέτοντας εκτός του ελαχίστου και ένα ανώτατο όριο ημερομισθίων έτσι ώστε, ο πολίτης να αισθάνεται ότι διασφαλίζεται έναντι των πολλές φορές, παράλογων απαιτήσεων των εργαζομένων σε οικοδομές.

✓ Ο χρόνος ελέγχου του φακέλου της οικοδομής

Ως προς αυτό το θέμα, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει να παρατηρήσει αρκετά μεγάλη χρονική απόκλιση από την ημερομηνία του τακτικού ελέγχου του ΙΚΑ σε σχέση με την αποπεράτωση του οικοδομικού έργου. Αποτέλεσμα αυτής της χρονικής απόκλισης είναι οι διογκωμένες εισφορές που οφείλει να καταβάλει ο πολίτης στο Ίδρυμά σας, δεδομένου ότι τα πρόστιμα ξεκινούν από την ημερομηνία αποπεράτωσης του έργου, μέχρι την ημερομηνία του τακτικού ελέγχου. Βεβαίως, το ΙΚΑ έχει τη δυνατότητα να αναζητά τις οφειλές αυτές, εντός δεκαετίας. Ωστόσο, όταν ο έλεγχος από πλευράς ΙΚΑ πραγματοποιείται αρκετά χρόνια μετά την αποπεράτωση του οικοδομικού έργου, οι οφειλές που έχει να καταβάλει ο πολίτης είναι ιδιαίτερα υψηλές απ' όταν ο χρόνος ελέγχου είναι εγγύτερος στην αποπεράτωση του έργου. Στις περιπτώσεις των αναφορών που έλαβε ο Συνήγορος του Πολίτη, οι εισφορές που είχαν να καταβάλουν οι πολίτες αφορούσαν επτά και πλέον έτη. Βέβαια, γνωρίζουμε ότι το Ίδρυμα έχει προβεί με νεώτερες σχετικές ευνοϊκότερες ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση του ύψους των ποσών αυτών αλλά, θα ήταν σημαντικό αν υπήρχαν ρυθμίσεις συνολικότερες που θα αντιμετώπιζαν το θέμα εφεξής. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 88 του νόμου 2676/99 θεσπίστηκε ευνοϊκή ρύθμιση εξόφλησης των εισφορών (εφάπαξ εξόφληση της οφειλής με έκπτωση 80% των πρόσθετων τελών και προσαυξήσεων) η οποία ισχύει από 5/4/99 και εφόσον οι ενδιαφερόμενοι το ζητούσαν μέχρι 30/6/99 και για οικοδομικά έργα που ξεκίνησαν μέχρι 31/12/92 ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο αποπεράτωσης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνεται στην υπηρεσία σας ζητώντας άμεση παρέμβαση προκειμένου ο έλεγχος του φακέλου της οικοδομής να γίνεται το συντομότερο δυνατό και κοντά στο χρονικό σημείο της αποπεράτωσης του έργου έτσι ώστε, να ικανοποιείται η αρχή της προστασίας του διοικούμενου δεδομένου ότι σε πολλές περιπτώσεις ο πολίτης καλείται να καταβάλει μεγάλα ποσά.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία και παρακαλούμε όπως έχουμε τις απόψεις και τα σχόλιά σας επί των αναφερόμενων στο έγγραφο προτάσεων και σχολίων μας. Εν αναμονή της απάντησης, σας υπενθυμίζουμε ότι βρισκόμαστε πάντα στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή οποιαδήποτε πληροφόρηση θελήσετε.

Με τιμή,

Δρ. Μαρία Μητροσύλη
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση

1. Κύριο Μιλτιάδη Νεκτάριο
Διοικητή ΙΚΑ
Αγ. Κων/νου 8
102 41 Αθήνα
2. Κύριο Κωνσταντίνο Τούση
Γενικό Διευθυντή Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Σταδίου 29
3. Αναφερόμενους πολίτες (πίνακας αποδεκτών)